

פרוטוקול מס' 87
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
מיום ו' כ"ד אדר תשל"ה 7.3.75 שעה 9.00

נכחו: חברי הועדה: י. תמיר - היו"ר
נ. אליעד
י. בארי
מ. הכהן
א. הרליץ
א. ורדיגר
א. יפה
ב. צוקשט

מוזמנים: י. גריפל - עיריית תל-אביב
ד. רזניק - משרד הפנים
א. רדושר - משרד הפנים

מזכיר הוועדה: י. ברזאני

רשמה: א. גוטמן

סדר היום: התכנית להפיכת שכונת מונטיפיורי מאזור מגורים לאזור
תעשייה - הצעה לסדר היום של ח"כ א. הרליץ

-1344-

(נקרא ג'ום 7.3.75)

על סדר היום הסעיף: הפיכת שכונת מונטיפיורי
משכונת מגורים לאזור תעשייה - בעלת ההצעה

היו"ר י. תמיר :

הגב' א. הרליץ.

אני מקדם בברכה את מנהל המחוז ד. רזניק ואת

עוזרו ד"ר רדושר.

לפני שניכנס לדיון, יש לי הערה למה שקרה
אור ליום אתמול. היתי בבקרה בתל-אביב והלכתי לראות את השטח שבו
היה הקרב - מלון "סבוי". אני עדיין אינני מבין את הציבור האזרחי,
כיצד הוא נוהר בהמונים לכל מקום שבסופו של דבר צפויה לו סכנה.
אולי הפעם, פחות מאשר בפעמים קודמות, אבל, זה גורם לתקלות, זה
מפריע לכחות הבטחון, לעזרה ראשונה וזה פוגע בתנועה. צריך היה
לעשות פעולת הסברה בענין זה. אולי זה תפקיד משרד הפנים ואולי
תפקידו של הג"א.

היתי אצל יו"ר הכנסת לפני שבועיים. אמרתי
שאני רוצה למחות על הפיכת הכנסת למבצר, לבית-כלא. לאחרונה,
טובבו את הכנסת בגדרות-תיל וכלבי שמירה מסתובבים מעמוד לעמוד,
הגדילו את מספר השומרים ל-40 איש וסתמו את המבואות ממרחקים.
מי שבא לכנסת, חש שהוא בא לבית-כלא.

אנחנו לא נוכל לקיים כנסת, בית מחוקקים,
נציגות העם, שיהפך למתכונת של שגרירות בחו"ל. שאלתי: לאן אתה
מוליך את הכנסת? אחרים מסתובבים באפן חפשי ואנו מסתגרים. אצלנו,
במדינה שלנו, בירושלים החפשית, הופכים את בנין הכנסת לבית-כלא.
הוא אמר לי שהוא גם כן חשב שזה לא כשורה. אבל, יש חבורה של
אנשים, המפריזים בצורה חמורה, ואמרו לו שהזמינו את א. שרון והוא
נתן עצות איך להתנהג. אמרתי: א. שרון יוצא מנקודת ראות בטחונית.
אני יוצא מנקודת ראות לאומית-מדינית. הכנסת זה סמל המדינה, סמל
החרות. אי אפשר לסבול מדינה הרמטית. היום זו התפרצות ע"י פעולה
כזאת ומחר פעולה אחרת. אנשים יושבים בארצות ערב וחורשים מזמנות
איך להגיע, אז תשע פעמים לא מצליחים ופעם מצליחים. האם בגלל זה
צנהג כך ונהפוך את הכנסת למבצר כלא?

לדעתי, ועדת הפנים צריכה לשבת עם המשטרה
על עניני הבטחון הפנימי ואלימות וכו'. אנחנו צריכים לעולר את
הבעיה הזאת. איזה צורת חיים פנימיים אנו מקיימים במדינה?

במדה זו או אחרת אני מזדהה עם מודעה אשר
התפרסמה ב"הארץ"; לא יכל להיות מצב שהטרור יהיה חד-סטרתי. לא
יכל להיות שאנו נחיה במצב כזה ואחרים לא ירגישו בכלל איזה אי-נוחות.

א. יפה :

היתי בוועדה המכובדת הזאת יחד עם א. שרון,
מ. כרמל, א. יריב. אולי לא נעים להגיד את זה
כאן, אבל יו"ר הכנסת הוא הגורם לכל המעשים האלה. הוא נבהל ואמר:
"מה יהיה?! אנחנו הצענו הצעה שהיתה מבטיחה את הכנסת בלי שאיש
היה מרגיש בזה. ההצעה מבטיחה את הכנסת. אמנם, הצעה מהפכנית
מבחינת הקונצפציה שלה ולא היתה עולה יותר כסף מ-40 השומרים, אבל
הקהל וחברי הכנסת לא היו מרגישים בזה. זה היה מבטל את גדר התיל.
לפי הצעה זאת לא היו צריכים גדרות והכנסת היתה יכולה להיות מוגנת
ובטוחה. לא קבלו את ההצעה הזאת. יש שם אדם בשם בנגל, שתפישתו
מוגבלת. אם יהיה דיון, אציג את ההצעה ותראו שהיא עונה על כל
הבעיות שהעלה כאן מר תמיר.

בעיה יותר חמורה היא התופעה של כלי התקשורת
בזמן המבצע. אני מבין שאנו אומרים שזאת ארץ חפשית ואין לנו שליטה
על הרדיו, על הטלוויזיה וכו'. אבל, יש גבול. האם אנחנו צריכים
לשמוע קריינים הסטריים במשך כל שעות המבצע ואחרי שהמבצע נגמר?
הביטויים שלהם לא הולמים את המציאות, הם הסטריים ותופשים אנשים
שאינן להם מושג ושואלים מה קרה שם, וכתוצאה מזה שמענו אתמול
ברדיו על ניידת המשטרה. דבר שלא היה ולא נברא. עוד ידיעות נמסרו
על ארועים שלא היו ולא נבראו.

כאשר יש מבצע, צריך לחכות שיגמר. הם יכולים
להיות שם, לחקור ולברר, אבל להודיע לציבור רק אחרי המקרה. יש
הלא ענין של ניפוי ידיעות כדי לא למסור ידיעות לאויב כשאנחנו
רוצים למסור להם. זאת בעיה חמורה מאין כמוה. אנחנו כאן כמו ידינו
מוסרים לאויב ידיעות שאחר כך נצטער על זה. שום סוכנות ידיעות לא
מסרה ידיעות לאויב, במה שאנו מוסרים.

היו"ר י. תמיר : אנחנו לא דנים בנושא. ביום שלישי, הוועדה תקיים ישיבה בהשתתפות שר המשטרה. אולי אבקש גם את שר הפנים להיות נוכח. היום אלה הערות תחת הרושם של מה שקרה בחוף תל-אביב ומלון "טבוי".

א. ורדיגר : שני גופים, אשר תפקידם לשמור על גבולות המדינה ועל החיים הפנימיים של הציבור, בתקופת שלום ובתקופת מלחמה, גם משטרת הגבולות והמשמר האזרחי. שניהם קשורים במדה מסוימת עם ועדה זאת.

הקשבת אתמול לכלי התקשורת צודק. ביחס להגזמה ולדרמטיות במסירת תאור הדברים. זה באמת היה מיותר לחלוטין. שמעתי שמולה כהן היה אחד המפקדים בשטח. מי שמכיר את השטח - נכון שהמחבלים הוכיחו שלומיאליות - היה זה מחדל גדול שלנו, כאשר בקטע זה, בלבה של תל-אביב - אינני מדבר על רדאר ודברים בטחוניים אחרים - אני חושב, שוועדת הפנים צריכה להתייחס לנושא הזה מאספקטים שלנו, על שמירת חיי הציבור בארץ. אפשר יהיה לקיים את הדיון עם שר המשטרה ואפשר אולי להזמין את מולה כהן. אני חושב, שיש מקום, שוועדת הפנים תקדיש ישיבה אחת לנושא הזה.

נ. אליעד : שתי הערות, בעקבות דברי ח"כ א. יפה. בזמנו, כאשר תפשו בטופרמרקט ביד אליהו את המחבלים, מיד בשעה 10.00 שמעתי את החדשה. שאלתי עצמי אולי לאנשים אלה יש שולחים, אולי יש מי שצריך לחזור - מדוע מודיעים את זה? מדוע לא מעלימים את הפישה המחבלים? נפגשתי עם שר המשטרה ושאלתי אותו האם זה מכוון. שאלתי אותו אם לדעתו צריך לעשות את זה. (י. תמיר: אין ממשלה. א. יפה: אין לי שיהיה.) אין ביקורת.

היו"ר י. תמיר : דבר י עם א. יריב, כשהוא היה שר ההסברה. הוא אמר לי: "יותר לא אלך לעתונאים ולא למועצת העתונות."

נ. אליעד : צריך אולי במה ציבורית, להעלות את הנושא הזה. פעם דברנו על הצרך ליזום פעולה בין-מפלגתית מהכנסת. צריך לחשוף את הנגע הזה.

א. יפה : צריך שתהיה שליטה על הרדיו והטלוויזיה|כלי כל הידיעות מגיעות מיד לאויב. נ. אליעד : אינני יודע אם היה צריך כל כך מהר להודיע על תפיסת הספינה. חבל לי פשוט, אילולא שני מקרי האסון, התמונה בהחלט לא היתה כזאת כפי שתארו את זה כלי התקשורת, והם תארו זאת בממדים מופרזים.

יש לבקוט צעדים ואם יש יוזמות לתוספת בטחון, צריך לעשות הכל כדי לחזק אמצעי בטחון. אי אפשר לסגור הכל, אבל כל מה שהנסיון מלמד - אני חושב, שלא צריך לפגור.

מ. הכהן : אני מציע להפריד בין שני דברים בענין כלי התקשורת - בין ההבט הבטחוני, שעליו דיבר ח"כ א. יפה לבין הגבלת אמצעי התקשורת בליווי ארועים, גם מסוג זה, וכיסוי מלא של הדברים. כאשר בקרית-שמונה, בשעתו, לא נתנו לכלי התקשורת להגיע למקום ולדווח, כמו הפעם, היתה אז ביקורת הפוכה וטענו שהנה העולם אינו יודע את הדברים כפי שהם ויש דברים שאנו רוצים שתהיה להם תהודה בעולם. כאשר כלי התקשורת יוצרים אוירה, זה דבר חשוב, גם בין עתונאי-חוץ. אני לא חושב, שאנו צריכים להגביל את כלי התקשורת. יש לזה הבט חשוב מהבחינה של תהודה בעולם. זה לא ענין של הסדר בין מפלגות. זה צריך להבדק ע"י הגורמים הבטחוניים וזה לא ענין של מפלגות. ברגע מסוים לא נעים לנו לשמוע שמלון "טבוי" חרד. יכל להיות, שצריך לאמר את זאת. אז צריך מישהו לשקול את זה. אבל, אל נחפז להסיק מסקנות לכאן או לכאן.

א. הרליץ : גם אני מוטרדת מהפיכת הכנסת למבצר. נדמה לי, שגם עם תוספת ה"בודט" למשמר הכנסת, הרמה יורדת מיום ליום. לפעמים, אני מתבישת גם בצורה החיצונית וגם בדרך שהם נוהגים. אני מוטרדת מדרך החיפוש במבקרים בכנסת. הם כמעט מפשיטים את המבקרים. אינני בטוחה שיש צרך בזה.

לארועים של ליל שלום, אני רוצה להציע ליו"ר, שלא ננהג כדרך שרכים בארץ נוהגים, ותמיד הנושא האחרון ידחוף אותנו לעשות משהו ונשכח את הנושא הקודם. הדיון עם שר המשטרה על אלימות, נבע משרשרת ארועים, כאשר בקשנו לקיים אותו, ואני מציעה לקיים אותו

כפי שהוא נקבע ויש לקיים אותו כפי שהיו"ר יזם אותו.

לענין המשמר האזרחי, צריך לשקול אם כל הוועדה צריכה לדון בזה, או הגוף המשותף עם ועדת חוץ ובטחון, ואולי כדי להמחיש את הענין, אני אומר שהקטע במשמר האזרחי עד סינמה 1 היה הקטע שאני סירתי בו. אני כל הזמן שואלת את עצמי מה היתי עושה. המקום הזה שמור היטב, אבל לוא המשמר היה מצויד במוטורולה במקום רובה, זה היה טוב יותר. לדעתי, נעשה טוב אם נפריד בין שני הדברים, ואלה יהיו שני דיונים.

ב.צ.קשת :

דו בר כאן על ענין הבטחון של הכנסת. אצלנו יש צרה כזאת: כשבחוף תל-אביב לא עמדה פלוגה מצוידת במכונות יריה לפגוש את המחבלים, אז אומרים: מחול שלא היה שם משמר מצויד. כאשר שומרים היטב, אומרים: סדרי בטחון מופרזים.

הכנסת יכולה להיות אובייקט של התקפה, בלי כל ספק. זה אחד המקומות הרגישים במדינה - בלי כל ספק. יש סדרי בטחון. הגיעו למסקנה כפי שהגיעו. אני חושב, שענין בטחון הכנסת צריך להשאיר בידי מומחים לבטחון.

היו"ר י.תמיר :

לא. זה לא ענין למומחים לבטחון. זה ענין ציבורי פוליטי-מדיני. יכל להיות מומחה מצוין לשבקים. מה זה שייך לענין הזה? אני רוצה שבבטחון יעסקו אנשים המבינים בבטחון. אני לא אומר שמפקד שנק מעולה הוא איש הבטחון. יש עניני בטחון ויש אנשים המתמצאים בזה. בכנסת יש מספר אנשים, שהם נוסף לכשרונות הפוליטיים שלהם והכשרונות הכלכליים שלהם, הם גם אנשי בטחון מובהקים וצריך היה לשאול אותם, ועד כמה שידוע לי הם גם הוזמנו לדיון בענין זה.

א. הרליץ :

כל חברי הכנסת האלופים הציגו משהו אחר, אך ביצעו משהו שלא לפי הצעתם.

ב.צ.קשת :

אני לא ידעתי שלא נתקבלה דעתם של חברי הכנסת שהוזמנו לוועדה שקבעה את עניני הבטחון. אני מוכן לבדוק את הדבר הזה. מדאיג אותי העצות שלא נתקבלו ולא העצות הנוספות שנתקבלו. הגישה צריכה להיות שעל הכנסת צריך לשמור.

א. יפה :

זאת המטרה של כלם. השאלה היא, איך.

היו"ר י.תמיר :

ח"כ הכהן, הענין של התפקיד הלאומי והשליחות שמקנים לרדיו ולטלוויזיה אינם יכולים להיות נחלתם של כמה עובדים בטלוויזיה וברדיו. הם לא קבלו מנדט כזה. ג. שוקן, בעליו של "הארץ", יכל לכתוב באתון שלו מה שהוא רוצה. ברדיו ובטלוויזיה לא יכולים לקבוע כמה בחורים, החושבים שהם הבעלים. זאת העובדה. למה אתם מתעלמים מזה? אנחנו הקנינו להם מונופולין, כי רצינו ללכת בדרכי ה-בי.בי.סי. האם אנגליה נמצאת באותו מצב שאנו נמצאים? אנחנו ספקי המודיעין החשובים ביותר למדינות ערב. הם לא צריכים בכלל ריגול בארץ. זאת סופר-דמוקרטיה המשתוללת כאן. אנחנו רוצים, שבעניני בטחון, על קיומנו חיינו, תהיה הגבלה של שידור. הפעולה היתה ממש עלובה לעומת התאור הדרמטי. נביח שצריך לנפח את הענין בשביל העולם, אז זאת צריכה להיות פעולה מדינית החלטה של פלוני אלמוני מהטלוויזיה והרדיו. כזאת השתוללות לא ראיתי בימי חיי. עוסקים בענין הטלוויזיה והרדיו כל כך הרבה גורמים. הנהלת הליכוד תזמין את י. לבני לישיבה שלנו. אמרו, בזמנו, שאלמוג התיר את הרצועה. הנה, בא איש חדש, מצהל, ושום דבר לא השתנה. יכולים להחליט לשר הכל, אבל יחליט מי שיוכל לתת דוח בפני הכנסת.

י. בארי :

צריך לשנות את חוק השעות השידור.

י. תמיר :

בהחלט.

לענין הדיון, אני מקבל את ההערה של ח"כ הרליץ, שקבענו דיון עם שר המשטרה בעניני בטחון-פנים, ובהזדמנות זאת בדון גם בענין המשמר האזרחי.

הפיכת שכונת מונטיפיורי משכונת מגורים לאזור תעשייה

היו"ר י. תמיר: ח"כ י. בארי מילא את מקומי בזמן העדרי מהארץ, והוא ניהל את הישיבה בנושא שאנו נדון בו. ישכאן בעיה, שצריך לקבוע מדיניות אם אנוהופכים אזור שהיה מראשיתו אזור מגורים ובמרוצת הזמן, בלחץ ההתפתחות הפך להיות אנדרוגינס מכוער מבחינת מגורים ותעשה מכל הבחינות, יחד.

אנו נמצאים בויכוח בין אלה הרוצים להפוך את המקום לאזור תעשייה ובין המתישבים שאינם יכולים לגור כך. ח"כ בארי ריכז עד שלב זה את החומר בצורה מאיסודית. הוא אמר, שחייבים לחתור לכך שזה יהיה אזור מגורים או כפי שאמר ח"כ ד. קורן שזאת תהיה סביבת מגורים עם תעשייה קלה ומלאכה.

א. יפה: שמעתי בישיבה הקודמת את כל העדויות. שמעתי כל מה שנאמר ונפגשתי עם אנשי השכונה, עם כל מי שרצה להפגש אתי. אני עובד שם כבר שלש שנים. בעיר כמו תל-אביב, אשר דינמיות ההתפתחות שלה היא חזקה מאד ובעלת זחפיים רציניים ביותר, אי אפשר לבוא ולנסות להחזיר את הגלגל אחורנית. עדות לזה שמענו גם בדברים של ח"כ א. הרליץ, וגם הדים לזה היו בדברי ח"כ ד. קורן. שמעתי את סגן ראש העיר י. גריפל ואת מר בר מלשכת התכנון. אני חושב, שהם נתנו לנו תמונה נאמנה גם מהתכנון וגם מכל מיני קפיצות שהיו בתכנון, ומסרו גם מה הסבות. הם מסרו את הדברים בנאמנות. הם מסרו עובדות כפי שהן. קבלנו מידע מוסמך על הנעשה היום בשכונה. אין ספק, שהשכונה היום אינה שכונת מגורים. לא שכונת מגורים רגילה ולא בלתי רגילה. מתוך הרגשה של נוסטלגיה וסנטימנטים של מספר משפחות אשר גרות שם - ואינני מזלזל בזה, צריך להתיחס יחס אנושי לאנשים החיים במקום הזה 40-50 שנה וצריך להתחשב בכל הדברים האלה - אבל אנו צריכים להבין אותם ולא להסכים לזה. אנחנו מבינים את המניעים שלהם. אנחנו לא צריכים להסכים להם. המציאות והחיים ותל-אביב, אלה דברים הרבה יותר חזקים והם נגדם. לוא היינו מתדיינים על הענין הזה כאשר עוד לא היתה אף פריצה לתוך אזור המגורים הזה, הפסטורלי כביכול, אז היה טעם לדיון ולבדיקת האפשרות להשאיר אזור כזה שהוא בין שני עורקי תחבורה ראשיים, בין אזור תעשייה מצד אחד ואזור משרדים מצד שני, ועוד אזור מצד שלישי ויש שם בתי-ספר. יכל להיות שאפשר היה לקיים איזה פנה שתהיה אנכרוניסטית.

אבל, אנחנו לא יכולים לעשות את זה, כאשר שתי חמישיות מהשטח, ואולי מחצית השטח, נכבש כבר ע"י גורמים אחרים שהם גם משנים את איכות החיים וגם לא יתנו לאנשים אלה להתקיים.

א. הרליץ: אתה מדבר על שמונה הרחובות?

א. יפה: כן. מחצית השטח, כפי שאנו רואים במפה, כבר צבוע. אגב, השטח הצבוע משפיע יותר מהשטח הצבוע ירוק, כי הוא מטריד, הוא מפריע, הוא מרעיש ויש לו הרבה יותר השפעה על הסביבה.

לפני שלש שנים, כשאני עמדתי לשכור את הדירה בפנת שדרות החשמולנאים - פנת רחוב הנציב, אחד הנימוקים שנתן לי בעל הבית, היה, שיש שם מקום לחניה, מקום בלתי מוגבל. מדוע? כי ממול יש בית כנסת ויש גן ילדים ויש בתי מגורים קטנים. זה כבר שנה וחצי שאי אפשר למצוא שם חניה; נפתחו שם מוסכים ובתי מלאכה. היום המצב הוא, שלמשרד כבר לא טוב להמצא שם. אני חושב לברוח מהמקום הזה. המחרטות צורמות ושורטות ואי אפשר לקיים שם ישיבות.

צריך למצוא פתרון. הפתרון הוא הפתרון הרב-תכליתי כמו שהציעה הוועדה המחוזית. זה פתרון העונה על כל הבעיות. הפתרון אומר: אנו מכירים בעובדה שיש מספר תושבים הרוצים להמשיך לחיות שם. אנחנו נאשר רשיונות בניה לשלש קומות כאשר הקומה התחתונה או קומת הבינים תהיה למסחר או למלאכה. כך מציעה הוועדה המחוזית. זאת הצעה, שהוקפאה.

א. הרליץ: התושבים אינם מתנגדים להצעה הזאת.

א. יפה: אני מתכוון לזה שצריך להכיר בעובדות הקיום וצריך לתת לאנשים אלה לחיות שם ולתת להם אחוזי בניה מתקבלים על הדעת ולא להתרגש יותר מדי מהרצון שלהם לחיות במקום. לראות את המצב הקיים וללכת לפי דגם של התפתחות, לפי דגם שהיו שם יותר בתי מלאכה ויותר מסחר.

זה נותן פתרון לתושבים, לבנים ולבני הבנים ולא נותן אפשרות לפתח עוד את השכונה למגורים. מקפידים את ההתפתחות מבחינת התושבים. בפרוש, מתוך הכרה וידיעה. אני מציע, שזה יהיה הסיכום.

ד. רזניק :
התכנית מלכתחילה, יענה את האזור לאזור מעורב. זה כבר משנת 41 נחשב לאזור מעורב. שם ניתן היה לבנות גם מגורים וגם מלאכה. זאת היתה השגיאה המקורית. תכנית האב שהוכנה ע"י עיריית תל-אביב התכוונה להפוך את המקום לאזור תעשייה בלבד. זה בתכנית-אב של שנת 65. על זה קמה סערה של כל התושבים. הם השלימו כל הזמן עם העובדה שהם חיים יחד עם מלאכה זעירה. כאשר עלתה על הפרק השאלה של הפיכת האזור לתעשייה בלבד, קמה סערה ופנו אלינו בתזכיר של מאות חתימות ובו נאמר שהם מתנגדים להפיכת המקום לאזור תעשייה בלבד.

פניתי לעיריית תל-אביב והפניתי את תשומת-לכם להתנגדות הרבה של התושבים. אז, הקפידו את העניין. זה היה לפני הבחירות וכל הסיעות לא רצו להתחיל בעניין כזה עם מאות תושבים. אחרי זה התחילו הלחצים על הסיעות בעירייה. העירייה הקפידה את העניין זמן רב. אנחנו קבלנו את מכתב ההתנגדות בתאריך 23.3.71. זה היה המכתב הראשון.

אנחנו עומדים בפני מצב, שלא מדובר בכמה עשרות משפחות, אלא לפי החתימות מדובר במאות משפחות הנאבקות באמצעות הוועד. (א. יפה: זה לא מדויק. זה כבר הרבה פחות. החתימות הן משנת 65?) לא. החתימות הן מהשנים האחרונות. אלה מאות משפחות הנאבקות קשה. היו אצלי הפגנות.

עמדנו בפני בעיה של תופעה שהיא אנדרוגינס; מצד אחד מגורים ומצד שני מלאכה. קבלנו מכתב התנגדות מצד בתי המלאכה והתעשייה.

אליבא דכל הדעות המקצועיות, המקום הזה איננו טוב למגורים. אבל, בכל אופן מדובר על מאות משפחות. אז, הלכנו לפשרה. (י. בארי: שמאות משפחות יגורו בתנאים לא טובים?) אדם אשר גר שם שלשים שנה, אינני יכול להכריח אותו - וכן מאות משפחות - להפוך את חיינו לגהינום, כאשר ברור שבזמן שהוא התישב שם לראשונה, זה היה אזור מגורים. הם לא פלשו למקום תעשייה. התעשייה פלשה למקום.

ג. אליעד: הרבה תעשיות חדרו לשם ללא רשיון.

ד. רזניק:
לכן, הדעה שהתגבשה אצלי ואצל רוב חברי הוועדה היא, שאיננו יכולים לפתור את הבעיה מיד. זה יקח הרבה שנים. אבל, אנחנו שואפים לכך שהאזור הזה יהפך במרוצת השנים לאזור מלאכה. לא למגורים. לא להוסיף מגורים. על הראשונים אנו מצטערים ואיננו רוצים להוסיף מגורים למקום. איך אנו חושבים לעשות זאת? זה לא נעשה ביום אחד. זה יאזר מעורב, אבל אנחנו נותנים עדיפות למלאכה. מאידך, איננו רוצים להפוך את חיי התושבים לחיי גהינום - ויצאתי מהנחה שהם הקימו את המגורים ברשות וכחוק - לקחנו בחשבון את דעת המומחים שזה לא טוב למגורים, ויחד עם זה איננו רוצים שהתושבים יסבלו, לכן אמרנו שזה יהיה אזור מלאכה ומסחר וכן משרדים, אשר לא יפריעו לשכנים.

פנינו לעירייה ובקשנו שתגיש לוועדה המחוזית רשימה של יעדים אשר לא יהיו מטרד לתושבים כל עוד הם יושבים שם. מאידך, מתוך רצון להזיז לאט לאט את התושבים מהמקום ולהפוך את המקום למלאכה, החלטנו שיש לתת איזה שהן הנחות מסוימת למי שמיעד את המגרש שלו למלאכה ולא למגורים. העדיפות היש בכך שיהיו לו כמה אחוזים יותר. ז"א, אם מישהו ילך למכור את המגרש הפנוי או להרוס בית קטן לשם מכירת המגרש, מבחינת החישוב ישתלם לו להעביר את זה למסחר או למלאכה.

הפשרה היתה, שבדרך כלל 90% לשלש קומות על עמודים. באזור המסחרי יש להוסיף בתקנות שבאזור מסחרי ינתן קומת בינים, וזה יהיה התמריץ לאלה שיעדיפו מסחר.

א. יפה : בזה אתם מגדילים את אזור המגורים. זה יגדיל את אחוז המגורים.

ד. רזניק:
ניתן עדיפות ולטווח ארוך לא ישתלם לו לבנות למגורים. על כך קמה הסערה של התושבים. הם אמרו: זה היה אזור מעורב - השאירו לנו אותם האחוזים. על כך היתה הסערה ועל זה היו הפגנות אצלי,

והמשטרה התערבה. אמרתי לאנשים: שבו שם לאורך ימים. להפוך את זה למגורים, לדורות - זה לא יתכן. בסופו של דבר קבלו את עמדותי. זה היה בשנת 74. נדמה היה לי ששיכנעתי אותם. אמרתי שזה לא יהיה אחרת. לאחר מכן, באחת הישיבות שלא השתתפתי, ניתן תמריץ-יתר למלאכה ותעשייה. אז הם השלימו עם איזה שהיא תוספת לתעשייה, אבל הם ראו שאם נותנים קומה נוספת למלאכה ז"א - כך הם הבינו - מגרשים אותם בצורה עדינה. בינתיים התחלפה ההנהלה בעיריית תל-אביב והתחילו לגלגל את העניין.

הפרק האחרון הוא, שהעירייה מבקשת לעכב את ההחלטה הסופית בעניין זה.

א. רדושר : אני רוצה להתייחס לעניין תכנון השטח מבחינת איכות הסביבה. אנחנו יושבים בפני ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, אשר דנה בענייני איכות הסביבה.

אחת ממטרות התכנון היא לבדוק את איכות הסביבה. היו שתי עמדות מנוגדות: עמדת התושבים הרוצים מגורים באופן אקסקלוסיבי ועמדת תכנית-אב של עיריית תל-אביב אשר הצביעה על הפיכתו של השטח לאזור מלאכה ותעשייה בלעדי. לפנינו שתי עמדות מנוגדות.

לפני כל פעולת תכנון נעשה צילום המצב הקיים. אנחנו מתכננים על שטח שקימות בו עובדות. מתברר, שלפי הנתונים, כפי שאמר ח"כ א.יפה - ואני מזדהה עם כל מה שהוא אמר - יש עורך דרך פתח-תקוה ויש תוואי של גתיבי אילון שעוד כמה שנים הוא ייסלל ויהיה תוואי תחבורתי חזק שיסגור את השכונה מכל האספקטים.

כל שכונת מגורים יש לה סדר-גדל עם מוסדות ציבור, מקומות נפש, שזה המשך מבחינה סביבתית של השכונה. עורקי תחבורה, רעש הגלגלים ופליטת הגזים אינם שכן טוב לשכונת מגורים. זה משני הצדדים.

לאחר שהגענו למסקנה שזה איננו טוב למגורים, אבל בהתחשב במצב הקיים שיש שם מגורים, והריסת המבנים האלה לא תעשה תוך כמה שנים, כי חלק מהאנשים ימשיכו לגור שם, לכן לא קבלנו את העמדה השניה האומרת להפוך את השטח באופן מידי לאזור תעשייה. אם מחליטים לעשות את זה שטח תעשייה, נותנים לכל בעל מגרש רשיון לתעשייה. ראינו שזה גורם לאיכות סביבה גרועה לגבי התושבים. לכן, עשינו מיוזמי למספר תכניות שתוך פרק זמן של לפחות עשר שנים עוד שיפוננו מרצון טוב מהמגורים או מישהו כדאי יהיה לו להפוך בית לבית מלאכה ומשרדים. הבאנו רשימה של תכליות שאינן מפריעות למגורים, זה לא פחחות רכב, לא תעשייה מזיקה, לא רעלים ולא תעשייה שיש בה רעש. זאת רשימה מדוקדקת, שבאה להגביל את הזכויות שהיו לפני כן כאשר מי שהיה לו מגרש יכול היה להפוך אותו למקום למלאכה. היום הוא לא יכול להפוך אותו לכל מלאכה.

היו"ר י. תמיר : מה מדת הפרצות?

א. רדושר : על פי תכנית-אב של תל-אביב, הם נהגו לתת רשיונות מאחר וחשבו שזאת המגמה להפוך את האזור כולו לתעשייה ולכן נתנו רשיונות לפחחות רכב. בתהליך מסוים, החליטו לעשות הסגר ע"י תכנית עם רשימה גרועה יותר שניתנו קדם, הופסקו.

לכן, אני חושב שהיום כל בר-דעת אשר קובע שהשכונה הזאת אינה טובה למגורים, קובע לפניו שתי דרכים איך להפעיל את זה: א. להכניס לאזור מלאכה, ב. להגביל את תכלית המלאכות כך שבמדה ותהיה שכונת של בית מגורים ע"י מלאכה, זו תהיה שכונת כזאת שלא יפריעו אחד לשני.

א. הרליץ : היתי מודה לוא היו אומרים לנו מה הרשימה הזאת של מלאכות מותרות שאתם מציעים שיעסקו בהן באותו אזור. כמו כן, אולי אתם רוצים לאמר לנו מה המצב העובדתי והחוקי היום ביחסים בין עיריית תל-אביב, בין הוועדה העירונית לוועדה המחוזית. נדמה לי, שיש כאן איזה בלבול שצריך גם אותו לדעת. העניין, כפי שאתם מציגים אותו איננו סביר לא לאזן ולא להציון. אם הרשות הממונה על תכנית המתאר נותנת יד למציאות לעשות את שלה, בשביל מה היא בכלל קימת? אם אנחנו רוצים לשמור על איכות הסביבה ובריאות התושבים באזור שלא תוכנן, אז בכל אופן האחריות של הרשות הממלכתית להגן על החלשים ולא על החזקים, אלא אם אננו מוכנים או אם יש לנו אפשרות להפעיל חוק עם כל המשמעות המשתמעת מזה ולהכריז

על האזור הזה, שחוק הפינני והשיקום יחול עליו ונעשה אותו אזור תעשייה ונקציב תקציבים ונעביר את התושבים למקום אחר. אחרת, ההצעה הזאת, כפי שאתם מתארים אותה, היא בדיוק מה שהוועד שהיה כאן תאר - שיש פה כיבוש גמל אשר הממשל נותן לו יד. הם אמרו שהם רואים בזה משבר אמינות ביננו. לבין הממשל על כל זרועותיו. היתה להם תחושה, שאיש אינו מגן עליהם.

אני נוטה לחשוב, שהצדק אתם. לרוע המזל, המתכנן בישראל אינו מתכנן את בראזיליה אלא כאן יש עובדות קימות. הבעיה היא, שמדי יום פולשים לשם מלאכות חדשות. הרשימה הזאת, אלה אינם דברים תמימים כמו מספרה או מתפרה. צריך לבדוק למי יש רשיון ולמי אין, אם זה מוסך וחשמלאות רכב, רפד רכב, פחחות רכב. צריך לבדוק אם יש להם רשות או לא. נדמה לי, שנקלענו למצב שבמו ידינו ניצור מצב שבעוד שנה תגידו: "מה אפשר לעשות, אבל כל השכונה מלאה מוסכים וכו', ואז לא נכריז על זה אזור מלאכה ותעשייה?" זה נשמע לי מאד לא סביר, אבל היתי מודה למר רזניר לוא היה אומר לי בנהלית וחוקית איפה העניין הזה עומד היום? אנחנו שומעים הכרזות של עיריית תל-אביב שאינן חופפות את מה שאמרת.

י. בארי : פתרון הוועדה המחוזית, גם בעיני, גרוע. אני אציע, שהוועדה לא תסמוך ידה עליו. צדקו נציגי הממשל, שאמרו שהחטא הראשון הוא העובדה שהחליטו על אזור מעורב. אמנם, בעבר הרחוק יחסית. אנחנו יודעים לאן הובילו מבחינה אקולוגית אזורים מעורבים. ראש העיר יצא נגד אזורים מעורבים. יש אזורים מעורבים בחיפה ואנחנו יודעים עד כמה עגום שם המצב במספר מקומות. אני מתנגד לשיטה של הפיכת מקום לגהינום והפיכת המקום לעובדה מוגמרת. עיריית תל-אביב אינה אוכפת את החוק ומאפשרת חדירה בלתי חוקית של מלאכות אלה ואחרות לשכונת מונטיפיורי.

אבל, אדוני היו"ר, כאשר שר התחבורה התקין את התקנות המחייבות רוכבי אפנוע לחבוש קסדות, הם פנו לבג"צ נגד התקנות האלה, ואחת ההשגות היתה: "אני מסכן את עצמי ואת ראשי, באיזה רשות המדינה מתערבת ומחייבת אותי לחבוש קסדה?" אמר להם בית המשפט: גם בריאותכם שלכם, זה ענין המדינה.

הנימוק הזה, שבאים אנשים ואומרים: "אהבתי את אדוני...". והבעת הנוסטלגיה וכו' - בכל הכבוד, אנו עוסקים בבריאות והאזור הזה בלתי בריא גם בלי בתי המלאכה. רק עורקי התחבורה מספיקים לי לראות שזה לא בריא. בריאות תושבים, על אחת כמה וכמה הילדים, זה שיקול של הציבור ושל הוועדה והוא חייב להכריע את ענין הנוסטלגיה. אינני מתרשם משמונה הרחובות. לזיהום ורעש אין גבול. האם בתוך שמונה הרחובות לא יהיו הרעש והזיהום? אין משמעות לדבר הזה.

ח"כ הרליץ רמזה בסוף דבריה על פתרון מסוים, ואני חושב שזה הפתרון. אנחנו יכולים למתוח ביקורת על הרשויות. אבל הפתרון הוא הזזת אוכלוסיה, ונגיע במדינה מודרנית להזזת אוכלוסין גם בקנה-מדה גדול יותר. המגרשים יקבלו ערך בהתאם ויצטרכו למצוא את הכלי המתאים, אם זה חוק לפינני משכנות עני או כלי אחר - יצטרכו להוציא משם את התושבים. אנחנו יכולים למתוח ביקורת על הרשות המקומית והמחוזית, אבל הפתרון יצטרך להיות שהאזור יוכרז כאזור תעשייה ונפצה את התושבים ונאפשר להם מגורים סבירים במקום אחר.

אני מציע להתחיל בזה במדת האפשר, מיד.

נ. אליעד : אני עוקב אחרי עמדת היו"ר, והוא בדרך כלל מתנגד להסתף בשטפון ומעדיף לשלוט עליו. אבל היום אמרת, שהנטייה בערים גדולות בעולם היא לשמר מקומות ישנים. ז"א, בתוך כל התכנון שמים לב גם לערכים של מקומות גם אם הם איים בתוך התפתחות סביבתית מסוימת. אני לא מוכן לקבל את זה שאנחנו חייבים להכניע לשטפון החיים והואיל והמציאות משיבה את התכנון אז את הקנס על חסר תכנון משלם התושב. אני באתי לרמת-אביב, ומחר יתחילו לחתום לשם מלאכות קטנות ואחר כך גדולות וביום בהיר אחד אראה שאני גר בשכונת תעשייה ויגידו לי ששטפון החיים של תל-אביב הוא כזה ובא נגרש אותך.

אם זאת הגישה שמדברים על אקולוגיה ותכנון ושמורות טבע ואתרים הסטוריים וכל היופי הזה - אני חושב שיש כאן סתירה בולטת ביותר.

שמעתי את ח"כ א.יפה בענין הזה ורציתי לשאול אותו אם זה עולה בקנה אחד עם הרצון שלו לשמור מקום כזה בכל פנה בארץ. לא יודעתי שיש מקום שיש בו רחובות מתוכננים בצורת מנורה. יהודים חשבו על כך וזה היה בימי הבריטים כשהיתה סכנה לגור שם,

והם מצאו לנכון לעשות דבר סמלי יהודי, ופתאם באים היום ואומרים להם ששטפון החיים עולה עליהם. אני מכיר בחו"ל מקומות של שכונות מגורים בין עורקי תחבורה ראשיים ויש מרחב מסוים והם גרים יפה, יש שם שטחים ירוקים. אינני מקבל את דעת ח"כ בארי בנקוה של של אקולוגיה. אם יבואו רופאים או תבוא תופעה שהנימוק שלה יהיה המציאות הזאת ולכן צריך יהיה לפנות את התושבים - בבקשה. אז זה כרח עליון. לעת עתה, התושבים נאבקים ואומרים בפרוש שהם מסכימים למסחר ומלאה זעירה והם אומרים שהם חיים שם בצורה זאת כל הזמן ולא הרגישו רע. האם אפשר להשוות את זה לענין הקסדה? כל אחד שנפל מאפנוע וקיבל מכה בראש, ונהרג, האם אתה משווה את זה למשפחות החיות שם עשרות שנים? לוא הם היו רואים שיש מקרים חמורים כתוצאה מהרעש והאוויר, הם היו חשים אותה. שעות בלילה, ח"כ בארי, כי אם זה לא יתעורר עד היום, זה לא יתעורר אם ניתן להם את ההגנה שהם מבקשים. אחרת, בודאי יכל להיות שבגיע למצב שאי אפשר יהיה לחיות שם.

אתה מדבר בשם זכויות האזרח. הרי האזרחים האלה נלחמים שם על זכותם והשאלה היא אם אנו נבוא לעזרתם או לא.

אני מצטער שכאן נוצר מצב שיש איזה אי-התאמה באינפורמציה. כשהתושבים היו נוכחים כאן, אמרו שיש תכנית אשר אושרה ע"י עיריית תל-אביב והם הסכימו לה, אלא שעכשו רוצים לשנות אותה והם נגד השינוי.

א. רדושר: לעיריית תל-אביב יש עמדה בענין התועשה.

נ. אליעד: הם התנגדו גם לזה.

א. רדושר: ההחלטה של הוועדה המחוזית עם רשימת התכליות, הועברה לוועדה המקומית של עיריית תל-אביב לבצע אותה ולהפקיד את התכנית בהתאם למה שהכנסת החליטה על תהליכי אישור תכניות. במשך שנה העירייה לא העבירה ובקשה להקפיא את המצב. יתכן שלזה מתנגדים התושבים.

נ. אליעד: הם מתנגדים ל"שוט" הזה שמדבר עליו מר ד. רזניק, והם מבינים שאתם מתכוונים להוציא אותם בצורה אטית ועל זה הם מתקוממים. אני מסכים בזה עם ח"כ בארי, אשת התחליט הממשלה לקבל היום חוק ולהוציא את כלם ולפצות את התושבים ולעשות הכל ובתנאי שעד שזה לא יהיה ועד שלא יתוכנן מקום אלטרנטיבי - אנו ניתן לתושבים את ההגנה שהם מבקשים - בבקשה. לזה אני מוכן.

אני רואה, שאנחנו צריכים עכשו לעצור על הרעה בתנאים שלהם עד שתימצא דרך אחרת האומרת להוציא אותם ולישב אותם במקום מתאים אחר, ולתת להם תשובה מלאה. עד אז, נחטא כלפיהם וכלפי תפקידנו כוועדת איכות הסביבה, אם לא נעמוד לעזרת התושבים.

היו"ר י. תמיר: אני רוצה לקדם בברכה את מר י. גריפל, מ"מ ראש העיר, ואשר למרות הטרדות בעקבות הפיגוע שפקד את אנשי העיר וראשיה, התפנה לבוא לדיון שהוא אחד הנוקבים והקשים. אני רואה בזה השלכות לגבי תל-אביב בכלל. זה יקבע איך יראו הדברים בתל-אביב.

י. גריפל: אני חושב, שיש כאן איזה אי-הבנה בסיסית. אילוא היינו מתיחסים לשטח כמו בבראזיליה, כשמתחילים הכל מבראשית ולפתע נכנסים ביד חזקה ומתערבים ומזיקים לאיכות החיים של תושבים החיים באזור מגורים אחד כפי שהוא מוגדר על פי החור ונותנים יד למפגעים אקולוגיים - היה מקום להציג את הנקודה כפי שהוצגה. אך, האזור הוא מעורב מאז הקמתו. אזורים כאלה, לצערנו הרב, קימים גם בפנות אחרות בעיר. כל סביבת רחוב הרצל, רח' עליה, שפירא, וולפסון, זה אזור שאינו שונה במהותו ואפ"כ נכנס המיטרדים, מהמקום הזה שאנו דנים בו. ההבדל הוא אחד: הרשימה אשר ח"כ הרליץ הציגה היא לא רשימה של שימושים אשר אושרו בשנים האחרונות ע"י העירייה. היא כוללת 135 בתי-מלאכה ועסקים למיניהם אשר קימים בחלקם ברשות, ברשיון, אשר חייבים להאריכו מדי שנה בשנה. תחת לחץ פוליטי מעמידים את העירייה במצב שאינו מאפשר לעירייה להוציא רשיון לשנה נוספת, ז"א ההחלטה של הוועדה המחוזית, שהחליטה להקפיא את המצב בשטח, ההוראה הזאת חלה לשני כוונים: למגורים ולמלאכה. אינני בא להגן כאן על בתי-מלאכה, אלא לתאר מצב עובדתי. כשם שאנו חייבים לגלות מודעות לבעיות של אלה אשר הציגו את אשר הציגו, וזאת עובדה שאנשים גרים שם דור ויותר מזה, כך נמצאים גם עסקים ומלאכות למיניהן, והם חיו בצואת, גם כן דור. השימושים היו במשך הרבה שנים.

נכון שיש פרצות ויש עסקים בלי רשיון. מעולם לא נבלם העניין ואני יכול להצביע על תושבי השכונה שלא בלמו ולא מנעו העברת מלאכות ועסקים מיד ליד במשך עשרות שנים, ומכאן החלטה אומללה של העירייה בקדנציה הקודמת, על כל סיעותיה, אשר באה לקבוע מלבן. אינני חושב, שמתכנן המכב עצמו יכל לקבל החלטה האומרת: מלבן המשתרע על שמונה רחובות יהפך לאי ונתעלם מההשלכות השונות על המצב הקיים.

מכאן ההחלטה האומללה הזאת, שאתם מוטרדים ממנה. בתוך המלבן הזה קימות המלאכות האלה אשר באות בטענה: אנא תדאגו לרשיון או לחידוש רשיון.

אם היה לאיש רשיון והוא מבקש לחדשו, סימן שהוא יושב שם בזכות ולא בחסד. וזאת, מכיון שהאזור היה מלכתחילה אזור מעורב. רצוי למנוע מעורבות של אזורים כאלה, אבל יש רצוי ויש מצוי.

צריך לנתח את הבעיה ולדעת מה רוצים התושבים. לוא התושבים היו מבקשים מאתנו שנמנע מהוצאת רשיון כל שהוא בתחום שמונה הרחובות, והעירייה לא היתה נענית לבקשה המוצדקת הזאת - היינו חוטאים לשליחות שלנו. העירייה לא תוציא רשיון בתחום המלבן לכל מלאכה שהיא ולכל תעשייה שהיא. האם פתרנו בזה משהו מבחינת האיכות והאקולוגיה? שום דבר. התושבים מבקשים לממש זכויות-יתר. לא את הזכויות. הם מבקשים לקבל אישור לנצל עוד קומה אחת. נהם במקרים מסוימים משלימים עם בנין משולב כאשר למטה תהיה מלאכה מסוג מסוימים כמו מעבדת צילום וכל המלאכות והתעשיות של "הצוארון הלבן", ז"א מלאכות נקיות. הם מבקשים את זה, כי על ידי שתילת הענין הזה הם מגדילים את אחוזי הבניה. מכאן בא המאבק הזה להגיע לאישור אחוזים מקסימום.

כאשר מועצת העירייה, בקדנציה הקודמת, המליצה בפני הוועדה המחוזית, תחת לחץ תושבי השכונה, להגדלת האחוזים, באה הוועדה המחוזית ואמרה: אנחנו בדעה שאם מותר לגצל 80% למגורים, ש"א 40% שתי קומות, אנחנו חושבים שאם ניתן שלש קומות 30% בכל קומה, זה יתבטא בצפיפות דוור, ואנו מודאגים. אם אנחנו מגדילים למעלה משליש את הצפיפות, אנחנו חייבים לתת תשובה לשימושים כמו בתי-ספר, גני ילדים ומגרשי משחקים. זה לא פענין את התושבים. אם כתוצאה מכך תגדל התפוסה מ-500 משפחות ל-750 ואיננו ערוכים לקליטת 200 משפחות נוספות במלבן הזה, אז אי אפשר לאשר להם הגדלה בשליש. (נאליעד: יש כאן סתירה בדברים).

אם יידי מהוועדה המחוזית חושבים שיש סתירה, אמרו בבקשה. הם החזירו את ההצעה שלנו בצורה מתוקנת, וזה עורר את זעמם של תושבי השכונה. תושבי השכונה רוצים לחלק את הבעיה ל-2: א. תנו לנו לחיות; ב. תנו לנו מימו-יתר.

אני חושב, שאי אפשר להכריח אנשים להסתלק ממקום מגורים איפה שיש להם אחיזה אמוציונלית, אבל אפשר להגביל אותם, מה עוד שעל פי הקונצפציה של תכנית-אב והמתאר, אליבא דכל המומחים המומחים יש להפריד בין מתן מגורים תוך מניעת מלאכות לא נקיות, ובין מתן אפשרות להקים בנינים בגודל שאי אפשר יהיה לקלוט את המשפחות הנוספות.

נכון, שההצעה של ח"כ הרליץ להכריז על האזור שאפשר יהיה להחיל את חוק פינוי ובינוי, זהו הפתרון, כי זה יאפשר לאנשי השכונה לממש את הזכויות שלהם וזה יאפשר להם להשתחרר מהמטרד האקולוגי.

הוצאת המלאכות הקימות, זה דבר שאינו ניתן למימוש, גם לא על ידי החלטת כנסת ולא החלטה של ועדה מחוזית או של העירייה. האנשים נמצאים עשרות שנים במקום הזה. אנחנו במצב שמסרבים לחדש רשיונות. אנחנו חייבים להתחיל בהליכים משפטיים ואנחנו עלולים להיות מובאים לבג"צ להסביר מדוע אחרי שלשים שנה איננו מחדשים רשיון לבית מלאכה זה או אחר. אני בקושי עומד בפני הלחץ של עשרות בתי מלאכה המבקשים הסבר מה מונע חידוש הרשיון. מצד שני, התושבים רוצים מימוש.

הפתרון הוא, כפי שאמרה ח"כ הרליץ.

ראש העיר חשב - ואנו תמידי דעים - שעל ידי הגדלת האחוזים הניתנים לניצול למלאכה ותעשייה, נאפשר מימוש-יתר לאלה הגרים שם. אם נכריז שנאפשר 170% למלאכה - מסויגת כמובן - ולמגורים רק אותם 90% אז מבחינה רגטיבלית כל בעל נכס ינסה לממש את הרכוש כך שיוכל לעבור למקום ולסביבה איפה שיוכל להנות מאיכות סביבתית. כדי לעודד אותו לכך, אנחנו חשבנו שעל ידי הגדלת אחוזי הבניה למלאכה נקיה לעומת הגדלת אחוזי בניה למגורים, אנחנו נמצא את הדרך.

אנחנו מבקשים להתמודד עם מצב קיים וזה לא ניתן לעשות על ידי חדירה בבוולדור. אנחנו ניתן לאנשים לחיות. לא בכריח איש מבין התושבים לעזוב ולהעתיק את מקום מגוריו. לא ניתן לקיים שימוש של מלאכה מזיקה באזור. מלאכה נקשה בתוך אזור מגורים קימת לא רק שם, אלא אלפי משפחות במדינת ישראל חיים בתנאים כאלה מבלי שהענין הזה הוא בחזקת התפללות בהם. לגבי המוסכים: אלה הקיימים בלי רשיון - אנחנו מפעילים הליכים משפטיים כדי להוציאם. לגבי מלאכות נקיות, אני חושב שהדבר הזה יכל להשתלב באזור שהוא מוגדר כאזור מעורב.

אנחנו התכווננו לפני שבוע לסייר בשכונת מונטיפיורי - ועדת בנין ערים, ראש העיר והמהנדסים - על מנת להעלות את הנושא הזה בפני הוועדה המקומית לתכנון. ראש העיר ביקש ליזום סיור. לצערי, הסיור נדחה לשבוע ימים. על כל פנים, בעת הסיור, הנוגעים בדבר, יצאו לשטח, יסיירו במקום, יתרשמו במקום, יבדקו במסגרת סיור נרחב את על הפרובלמטיקה המתלווה לשטח הזה. אחרי זה, נעלה את הנושא בישיבה ראשונה של ועדת בנין ערים כדי לקבל המלצות שאותן נעביר לוועדה המחוזית.

אנחנו דוחים עשרות בקשות לבתי מלאכה נקיה אשר מבקשים לחדש את הרשיון ואני אומר להם שהמצב מוקפא. לדעתי, אי אפשר למשוך מצב זה עד אין סוף. אנחנו מגלים מודעות לנושא, והטיפול הוא כזה, שתוך חדש ימים ועדת בנין ערים תרשה לעצמה להעביר את המלצותיה לוועדה המחוזית.

ד. רוניק: המלאכות ברשימה הן כאלה שלא תגרומנה שום נזק לתושבים. בינתיים, יש הקפאה ולא מוציאים רשיונות, לא למלאכה ולא למגורים.

ענין הנוסטלגיה איננו דבר זעיר. אני עוד זוכר את הקרבנות שנפלו שם בזמן המאורעות. זה לא רק נוסטלגיה. יש כאן רשימה ארוכה של מאות אנשים אשר גרים במקום. נפלה הכרעה. אילו עירית תל-אביב עמדה במאה מליון ל"י עודף בתקציב, יכלנו ללכת לפי ההצעה של ח"כ י. בארי ולהזיז אוכלוסין ולפצות אותם. לעת עתה, אין מי שיעשה את זה, והם גרים שם.

לכן, על דעת הוועדה המחוזית, המקום הזה איננו טוב למגורים, אבל הדבר הזה צריך להעשות במשך שנים. לא לתת הגדלה למגורים - זו גם כן החלטה פה אחד. ז"א, שלש קומות ולמטה קומה לחניה וע"י זה אנו מרחיבים את קווי הבנין הצדדיים. זאת המגמה - לא להגדיל את המגורים. מאידך, לתת תמריץ מיוחד למי שיכניס את המלאכות המותרות, שלא יהיו מיטרד. גדל הפיצוי תלוי בתקופת הזמן שאנו רוצים להוציא אותם משם. אם ניתן פיצוי של 180% או 160% במקום 90%-80% אז קצב ההזזה יהיה יותר מהר, ונגד זה הם מתקוממים. אם ניתן פיצוי קטן יותר, התהליך יהיה יותר ממושך, אבל אנחנו הולכים לקראת זה. אני מביע את תחושת; האחוזים האלה הם הקובעים. אנחנו מבטיחים שלא יהיה מצב יותר גרוע. אנחנו נבקש מהמקומית לנקוט באמצעים נגד הדברים המהווים מיטרד. בענין האחוזים תיפול ההכרעה במשותף בין הוועדה המקומית לבין הוועדה המחוזית.

ג. אליעד: מדוע לא תשווה מה שאני עכשו מבין שיש לתת להם שויון? לא לממש אחוזי-יתר אלא שויון בין זכות המגורים לזכות המלאכה?

ד. רוניק: המגמה היא שזה יהיה אזור משותף.

היו"ר י. תמיר: זאת שאלה קרדינלית בשביל עתיד תל-אביב. מתוך להיטות בלתי מסויגת של שנים רבות לא לאבד את ההגמוניה התרבותית, הכלכלית והמסחרית, היתה מועצת עירית תל-אביב בתקופות שונות מוכנה ללכת לוויתורים שבסופו של חשבון המאזן מוכיח שהם לרעתה של תל-אביב. התהליך הזה עדיין נמשך והוא בעיצומו. תכננו את כיכר המדינה כאשר למעלה מגורים ולמטה חנויות. ראש העיר הקודם, רבי נוביץ, הבטיח שכאן לא תהיה השתוללות בתכנון ולא תהיה הפיכת אזור מגורים ומלאכה למערכת אחת. אבל, החלט לפתוח מוסכים מתחת למגורים. אחת הסבות שנשטת את תל-אביב, אחרי 25 שנה, זה שאינך בטוח בשום מקום מגורים למה הוא הפך במשך הזמן. בכיכר המדינה יש כבר משרדים בקומה שניה פסלית ומחסנים במרתף. אתה רואה לנגד עיניך זחילה של אותו תהליך, שמתחילים בדברים מסוג זה וזה נגמר במוסכים וחריטה.

ועדת כנסת אינה זרוע מבצעת ואינה מכתובה
חוקים במסגרת הצעה לסדר היום. היא מחווה דעה. אם אנחנו רוצים
להיות באמנים להשקפתנו ולעמדתנו, עלינו לאמר "לא" לכל התפשטות
מלאכות ותעשייה בשכונת מונטיפיורי. למרות מה שאמר ח"כ א. יפה, זה
בכונן. לפני שבועיים התפרסם מאמר על העיר דטרויט. זה מה שקורה
בתל-אביב. המחיר שתשלם תל-אביב על הפרת החוקים והכללים, הוא
המחיר הגדול ביותר שיכולה עיר לשלם.

י. בארי: אינך סבור, שצריך ליחד אזורים למלאכה ואזורים
למגורים? כשאתה בא לאזור מעורב כמו שכונת
מונטיפיורי, למה אתה רוצה ליעד אותו?

היו"ר י. תמיר: החטא הקדמון חוזר עכשו לכיכר המדינה. אם יש
כמה מאות משפחות המוכנות ללכת להאבק למען
הזכות למגורים בתנאים האלה, אסור לוועדת הכנסת להכביד עליהם.
אני לא בעד זה שניתן להם זכויות-יתר. תעשייה - בכלל לא. מה שאנו
אומרים איננו מחייב. זה בבחינת המלצה. אבל, יש חשיבות מוסרית
להחלטת כנסת בענין זה. עובדה היא, שאם לא נשנה בכנסת את משקלן את
המלצות הועדות, הן תאבדנה יותר את משקלן.

אנחנו, כמי שאיננו הזרוע המבצעת, חייבים להבחנות
בצורה ברורה את הזרועות המבצעות כדי שיהיו עקביים בעניינים אלה.
תל-אביב בתהליך זה של שינוש גבולות להפך לג'ונגל כזה שיברחו מכאן
כמו מאניה טרופה. לוא היו אומרים לפני 10-15 שנים לתושבי השכונה
שכך יהיה המצב, האם הם היו מתקוממים היום? למרות שיש התפתחות
ודינמיקה, אנחנו צריכים להציב גבול. זאת דעתי.

הישיבה ננעלה בשעה 11:00